

EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI TEATAJA

ILMUB VEEBRUARIS, APRILLIS, JUUNIS, AUGUSTIS, OKTOOBRI
JA DETSEMBRIS

TOIMETUS JA TALITUS:
TALLINN, MUNDI 3.
TELEF. 430-06

Nr. 6 (12)

DETSEMBER / 1938

**EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI
VÄLJAANNE, TALLINN, 1938**

Eksamieelseist kursused.

I Kordamiskursus algab 6. jaanuaril 1939. aastal kell 11.

Sel kursusel käsitletakse matemaatikat, saksa keelt ja joonistamist.

Kursusest osavõtt on soovitatav kõigile, eriti aga neile, kes tulevad eeloleval jaanuarisessioonil mainitud aineis eksamile.

Kursusemaks on 5 krooni. Kursus kestab 6.—11 jaanuarini.

II Inglise keele harjutuskursus algab 6. jaanuaril 1939. aastal kell 9.

See kursus on kohustuslik kõigile inglise keelt 1. õppeaasta kava ulatuses õppijaile, kellel puuduvad võimalused võtta selles aines eratunde.

Kursus vältab 5 päeva. Kursuse kestvus on 16 tundi. Kursusemaks — 3 krooni.

III Riigikaitseõpetuse, laulmise ja võimlemise harjutuskursus on 8. jaanuaril 1939. aastal kella 10 kuni 21.

See kursus on kohustuslik kõigile neis aineis eksamile tulijaile. See kursus on tasuta.

IV Kursus joonistamises keskkooli V klassi õpilasile on 1939. a.

6. jaanuaril kella 11—14 ja 18. jaanuaril kella 14—16.

See kursus on tasuta.

Kõigil joonistamise kursused või eksameist osavõtjail tuleb võtta kaasa joonistamise ja joonestamise tarbed (blokk, pliiats, kumm, joonelaud, sirkel ja värvid).

Kõigil eelpoolnimetatud kursused osa võtta soovijail tuleb registreeruda hiljemalt 29. detsembriks s. a.

Samaks tähtpäevaks tuleb tasuda ka kursusemaks. Kursuslasil on kogunemine kooli kantseleis $1/2$ tundi enne kursuse algust.

Kodukeskkooli juhataja.

Eksamid Kodukeskkooli ja Kodugümnaasiumi õpilasile

toimuvad 1939. aasta jaanuaris järgmiselt:

- 11. jaanuaril — eesti keel (kirjalik),
- 12. " — matemaatika (kirjalik),
- 13. " — inglise või prantsuse keel (kirj.),
- 14. " — saksa keel (kirjalik),
- 16. " — maateadus, käsitöö ja filosoofia
(ka kosmograafia keskkooli õpilasile)
- 17. " — ajalugu ja võimlemine
(ka kodanikuteadus keskkooli õpilasile),

18. jaanuaril — joonistamine ja joonestamine ning kodanikuteadus,
19. „ — eesti keel (suuline) ja laulmine,
20. „ — matemaatika (suuline),
21. „ — saksa keel (suuline) ja riigikaitseõpetus,
23. „ — inglise või prantsuse keel (suuline),
24. „ — loodusteadus, keemia ja tervishoid,
25. „ — füüsika ja kosmograafia,
26. „ — ladina ja vene keel (kirjalik ja suuline).

Eksamid toimuvad Tallinna poeglaste gümnaasiumi ruumes — Tallinn, Vabaduse puistee 2.

Eksamid algavad iga päev kell 17.

Esimesel eksamipäeval tuleb igal eksaminandil käia kooli kantseleis kella 9 ja 11 vahel, et saada eksamite kohta üldist informatsiooni.

Kõigil eksaminandel on kohuseks teatada oma eksamile tuleku soovist kooli büroole hiljemalt 29-ks detsembriks kella 15-ks.

Eksamile lastakse ainult need õpilased, kes on tasunud hiljemalt 29-ks detsembriks 1938. aastaks eksamimaksu ning esitanud:

- a) enda haridust tõendava dokumendi,
- b) isikutunnistuse kinnitatud ära kirja ja
- c) 2 päevapilti (suurus 4×5 cm).

Õpilased, kes pärast haridusttõendava dokumendi väljaandmist on nime eestistanud või abiellunud, peavad eksamile tulles esitama ka perekonnaseisu ameti tõenduse nimemuutmise kohta.

Eksamimaks on 25 krooni, vaatamata sellele, kas õiendatakse eksam ühe või mitme klassi õppekava ulatuses.

Järeleksamimaks on 5 krooni ainelt, mis tunnistati eksamikomisjoni poolt eelmises sessioonis nõrgaks või puudulikuks.

Kõigil õpilasil, kellele 1938 aasta septembri-sessioonis määrati järeleksamid, tuleb mainitud järeleksamid õiendada 1939. aasta jaanuari-sessioonil.

Eksamikorda ei ole veel muudetud.

Kodukeskkooli juhataja.

Eksamid Kodupõllunduskeskkoolis

on 7. jaanuaril 1939. aastal.

Eksamid algavad kell 10 hommikul.

Eksaminandidel koguneda kooli kantseleisse hiljemalt pool tundi enne eksameid.

Eksameile ülesandmise viimaseks tähtpäevaks on 29. detsember 1938. aasta.

Ülesandmisel märgitagu, missugustes ainetes keegi soovib eksameid õiendada.

Õpilased, kes lõpueksameid õiendavad, on kohustatud tasuma hiljemalt 29. detsembriks s. a. eksamimaksu 25 krooni.

Õpilasil, kes lõpetavad Kodupõllunduskeskkooli hiljemalt 1940. aasta mais, ei tule õppida ajalugu ega riigikaitseõpetust.

Kodupõllunduskeskkooli juhataja.

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutusse vastuvõetud õpilased 1938. a. oktoobris ja novembris.

Alt, E.	Kask, A.
Avent, J.	Kiivramees, V.
Ennemuist, P.	Kirikmäe, H.
Enok, L.	Knoll, A.
Erm, E.	Koitmäe, A.
Grünberg, V.	Koot, K.
Heinmaa, A.	Kressa, H.
Jeret, L.	Krönström, L.
Jäger, L.	Kurik, A. M.
Järvis, E.	Kurre, P.
Jõgi, E.	Kurvits, A.
Jõgi, O.	Kuusk, R.
Kahu, A.	Kütt, K.
Kall, K.	Laan, A.
Kallasmaa, A.	Lauri, H.
Kalle, E.	Leevald, U.
Kase, G.	Leismaa, T.

Lepaoja, V.
Lett, R.
Loor, G.
Läll, K.
Läänelaid, A.
Lüüdik, E.
Madar, H.
Meos, R. V.
Metsmaa, J.
Minka, A.
Mooste, J.
Mukk, A.
Määrits, K.
Müller, A.
Münt, R.
Naha, E.
Needra, G.
Neo, A.
Oa, A.
Ong, I.
Org, K.
Otsmaa, V.
Panksepp, E.
Parm, A.
Peenmaa, R.
Perendi, V.
Piksalu, H.
Prükk, L.
Pärnoja, A.

Raa, H.
Rahnik, V.
Rannu, E.
Ravala, E.
Reinok, M.
Rinde, H.
Roos, J.
Ruthenberg, A.
Rõuk, M.
Saks, L.
Samp, A.
Sarv, E. J.
Schenk, J.
Sepp, J.
Siniällik, A.
Sivi, E.
Soonets, L.
Sorgus, V.
Suksdorf, J.
Summataavet, I.
Supman, R.
Suurkuusk, M.
Suutre, R.
Sääs, A.
Sööt, J.
Süvalo, V.
Tabur, A.
Tamme, V.
Tammisleht, O.

Tankler, N.	Veisbach, L.
Tasuja, A.	Veltman, A.
Teppor, M.	Vilu, E.
Tiganik, A.	Vint, L.
Toivi, A.	Voll, J.
Toomsoo, A.	Vollmüller, M.
Toots, V.	Västrik, A.
Tullus, K.	Õunapuu, L.
Uus, T.	

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutustest on loetud lahkunuks :

- Einard, Elga — omal soovil.
Põder, Maimu — omal soovil.
Keino, Meeta — omal soovil.
Sirel, Erich — aastamaksu tasumata jätmise pärast.
Toots, Jaan-Napoleon — õppemaksu tasumata jätmise pärast.

Mitmesuguseid teateid.

1.

Kooli kantseleisse on jäänud seisma mitme õpilase kontrolltoid tervishoius, inglise keeles, matemaatikas, maateaduses ning loodusteaduses põhiusel, et õpilased on jätnud neile kirjutamata oma nime.

2.

Kõik õpilased, kes kasutavad kooli laenu-raamatukogu, on kohustatud laenatud raamatud

tagasi saatma, kui on möödunud raamatul määratud kasutamise aeg (1 või 2 kuud). Ei ole õpilane aga selle normaal aja vältel suutnud raamatut läbi töötada, siis tuleb tal esitada harilikul postkaardil raamatu kasutamise tähtaja pikenduse-avaldus. Sõltuvalt sellest, kas on teisi sama raamatu tahtjaid, otsustab kooli juhataja selle pikenduse-avalduse jaatavalt või eitavalt. Jaataval korral teatatakse sellest õpilasele. Ei saa õpilane kolme päeva jooksul pärast laenutähtaja möödumist mingit vastust oma pikenduse-avaldusele, siis on ta kohustatud kohe laenatud raamatu tagasi saatma.

Õpilased, kes eelpoolmainitud korraldust ei täida, kaotavad tagatise ta raamatukogu kasutamise õiguse, s. t. edaspidi laenatakse neile raamatuid ainult rahalise tagatise kindlustusel.

3.

Kõik Kodukeskkooli õpilased, kes soovivad õiendada eksameid üksikute klasside kaupa ning tulevad progümnaasiumi III või IV klassi eksamile ajaloos, on kohustatud peale oma klassi õppekavas ettenähtud ajaloo kursuse teadma ka Eesti ajalugu muistsest ajast kuni meie ajani. Eesti ajalugu võib õppida järgmistest õpikutest: kas 1) E. Asson Keskaeg ja J. Adamson — Uus aeg I, II ja III, või 2) J. Konks — Eesti ajalugu I ja II ning J. Adam-

son — Uus aeg III. Progümnaasiumi V klassis on Eesti ajalugu juba kavas ette nähtud.

4.

Õpilaste kontrolltööd saadetakse nüüd õpetajaile kätte reedeti, seepärast saavad oma parandatud kontrolltööd kõige kiiremini kätte need õpilased, kes oma tööd saadavad kooli kantseleisse neljapäevaks.

5.

Laenuraamatukogu raamatuid, arvatud välja saksa keele õppevihud, ei ole lubatud saata kokkurullitult, kuna säärane pakkimisviis lõhub raamatu köidet.

6.

Kodukeskkooli, Kodugümnaasiumi, Kodupõllunduskeskkooli ning Era-Majanduskursuse juhatus soovitab kõigil võõrapärase nimega eesti rahvusest õpilasil võtta kaalumisele oma nime eestitamise küsimus.

III Ühistegelikkude kirjatööde võistlus noortele.

Eesti Ühistegelise Liidu juures asuv Noorsoo Ühistegevuse Kesктоimkond kuulutab käesolevaga välja kirjatööde võistluse kõigile Eesti noortele. Kirjatööde võistlus toimub Haridus-

ministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna heakskiidul.

Teemad ja tingimused

1. Võistlusest võivad osa võtta kõik Eesti noored koolides ja väljaspool kooli.

2. Võistlusest osavõtjad jagunevad vanuse järgi kahte rühma.

Esimese rühma teemaks on:

„Miks ja kuidas peaksin osa võtma ühistegevlikust tööst“

Sellest rühmast võivad osa võtta kõik noored, kes ei ole ületanud kirjatööde sisseandmise tähtpäevaks (24. II 1939) 15-dat eluaastat.

Teise rühma teemaks on:

„Ühistegevus Eesti kultuurilise
ja majandusliku arengu
tegurina“

Sellest rühmast võivad osa võtta kõik noored, kes ei ole ületanud kirjatööde sisseandmise tähtpäevaks 20-dat eluaastat.

3. Võistlustööde pikkus võib olla:

esimeses rühmas	5.000—10.000 tähte,
teises	10.000—15 000 „

4. Võistlustöö tuleb kirjutada selgelt loetavas kirjas või kirjutusmasinal poogna ühel küljel ja esitada ühes eksemplaris Noorsoo Ühistegevuse Kesктоimkonnale, asukoht Eesti

Ühistegelises Liidus, Tallinnas, Narva maantee 27.

5. Töö tuleb esitada märgusõna all ja juurde lisada sama märgusõna kandvas kinnises kirja-ümbrikus autori nimi, aadress, vanus, õppeasutis (kui käib koolis) või noorsoo organisatsioon (kui on kuskil liige).

6. Tööde esitamise tähtpäevaks on 24. veebruar 1939. a.

7. Võistlustööd kuuluvad auhindamisele. Hindajaks on Noorsoo Ühistegevuse Kesktöimkonna juhatus.

8. Auhinnad on järgnevad:

I rühmas (kuni 15 a. vanuseni):

- I auhind Kr. 30.— rahas,
- II   "   "   20.— eest ETK omatooteid,
- III   "   "   „Väike Eesti Entsüklopeedia“
või vastavas väärtuses muud kirjandust omal valikul.

II rühmas (kuni 20 a. vanuseni):

- I auhind Kr. 50.— rahas.
- II   "   "   30.— eest ETK omatooteid,
- III   "   "   „Väike Eesti Entsüklopeedia“
iluköites või vastavas väärtuses muud kirjandust omal valikul.

9. Peale auhinnatud tööde on nähtud ette hindamiskomisjoni poolt vääriliseks tunnistatud tööde eest kuni 10 võistlusest osavõtjale iga-

ühele 1 eks. hinnata „Ühistegelisi Uudiseid“ ühe aasta peale.

10. Auhinnatud tööd jäävad Noorsoo Ühistegevuse Kesктоimkonnale, kes võib neid kirjastada oma äranägemisel või avaldada mõnes ajakirjas, tasudes autoritasu „Ühistegelistes Uudistes“ makstavate normide ulatuses.

11. Auhindamata tööd jäävad Kesктоimkonna arhiivi, kui neid tagasi ei nõuta, ja kirjaümbrikud autorite nimedega hävitatakse, kui Kesктоimkond mõne töö kasutamise suhtes ei lepi autoriga eraldi kokku.

12. Võistluste tulemused avaldatakse hiljemalt 31. märtsil 1939. aastal. Auhinnad antakse välja pärast tööde tagajärgede väljakuulutamist.

EÜL Noorsoo Ühistegevuse
Kesктоimkonna juhatus.

Haridusministeeriumi 1938. a. 6. oktoobri korraldus nr. 31185 gümnaasiumi lõpetamise kohta.

Alus: Keskkoolide seaduse (SK VI 1938, 1, 4) § 23 ja 24, Gümnaasiumide seaduse (SK VI 1938, 1 5) § 23 ja 24.

1922. a. seaduse alusel töötanud keskkoolide õpilased ja eksternid võivad lõpetada 1934. a. seaduse alusel töötava gümnaasiumi eksternidena Haridusministeeriumi Eksamikomisjones.

Tallinnas ja Tartus või Tallinna Rahvaülikooli Seltsi Era Kolledži gümnaasiumi õpilastena järgnevate korralduste kohaselt:

1. Kõik gümnaasiumi lõpetajad peavad kirjutama eestikeelse kirjandi (küpsustöö), mille teema määrab eksamikorraldaja.

2. Isikuile, kes õppisid endise gümnaasiumi V klassis, kuid ei lõpetanud seda, arvestatakse need ained, millede aastabinne on vähemalt rahuldav. Nõrgaks või puudulikuks hinnatud aineis tuleb eksamid õiendada ajavahemikus 1. maist 1939. a. kuni 1. oktoobrini 1940. a. gümnaasiumi kogu kursuse ulatuses 1938. a. õppekavade järele peale ladina keele, matemaatika ja endiste eritüübiliste gümnaasiumide (tehnikas-, kommerts-, sotsiaal- jne) eriainetes, millistes ainetes nimetatud ajavahemikus on lubatud eksamineeruda 1930. a. õppekavade järgi.

3. Eksamid, mis enne 1. augustit 1938. a. on õiendatud endise gümnaasiumi kogu kursuse ulatuses Haridusministeeriumi Eksamikomisjones või Tallinna Rahvaülikooli Seltsi Kolledži õpilasena, arvestatakse õiendatuina. Muis aineis tuleb eksamid õiendada 1938. a. õppekavade ulatuses, välja arvatud ladina keel, matemaatika ja endise eritüübilise gümnaasiumi (tehnikas-, kommerts-, sotsiaal- jne.) eriained, millistes ainetes kuni 1. oktoobrini 1940 on lubatud eksamineeruda 1930. a. õppekavade järele.

4. Isikud, kes õpilasena või eksternina on lõpetanud endise gümnaasiumi IV klassi, peavad uue gümnaasiumi lõputunnistuse saamiseks hiljemalt 1. oktoobrini 1940. a. õiendama eksamid uue gümnaasiumi kursuse viimase klassi ulatuses.

5. Isikud, kes õpilasena või eksternina on lõpetanud endise gümnaasiumi III klassi, võivad taotella uue gümnaasiumi lõpetamist ja peavad uue gümnaasiumi lõputunnistuse saamiseks õiendama eksamid uue gümnaasiumi kogu kursuse ulatuses.

6. Isikud, kes ei ole lõpetanud endise gümnaasiumi kursusest vähemalt III klassi, või enne 1. oktoobrit 1938. a. eksternidena ei ole alustanud gümnaasiumi lõpueksamite õiendamist Haridusministeeriumi Eksamikomisjones, võivad astuda gümnaasiumi või lubatakse gümnaasiumi lõpueksamitele alles pärast seda, kui nad on õiendanud eksamid uue keskkooli (progümnaasiumi või reaalkooli) kursuse lõpetamiseks.

Erandjuhtudel neile isikuile, kes ei ole õppinud 1922 a. seaduse alusel töötanud gümnaasiumis, kuid evivad eelhariduse, mis vastab uues keskkoolis antavale haridusele, HM Kooliosakonna direktor võib lubada uue gümnaasiumi lõpetamist ilma keskkooli lõpetamata.

7. Isikud, kes on lõpetanud endise gümnaasiumi I klassi, peavad uue keskkooli (progümnaasiumi või reaalkooli) lõputunnistuse saamiseks õiendama eksamid uue vastava keskkooli kahe viimase klassi kursuse ulatuses.

8. Isikud, kes on lõpetanud endise gümnaasiumi II klassi, peavad uue keskkooli (progümnaasiumi või reaalkooli) lõputunnistuse saamiseks õiendama eksamid uue vastava keskkooli viimase klassi kursuse ulatuses.

9. Klassikursuse mittelõpetamisel, välja arvatud p. 2. ettenähtud juhul, selle klassi tunnistuse hindeid ei arvestata.

10. Endise eritüübilise gümnaasiumi (tehnikaka-, kommerts-, sotsiaal- jne.) vähemalt IV klassi lõpetanud või Haridusministeeriumi Eksamikomisjones eksternina enne 1. augustit 1938. a. eritüübilise gümnaasiumi lõpueksamite sooritamist alustanud isikuile antakse pärast lõpueksamite sooritamist välja uue gümnaasiumi lõputunnistused (end. humanitaar- või klassikagümnaasiumi kursuse lõpetajaile — uue humanitaargümnaasiumi; end. reaali- või tehnikagümnaasiumi kursuse lõpetajaile — uue reaalgümnaasiumi R¹ ja kõigi teiste eritüübiliste gümnaasiumide kursuse lõpetajaile — uue reaalgümnaasiumi R² lõputunnistus) ilma II võõrkeele hindeta, kui seda endises vastavas eritüübilises gümnaasiumis ei õpetatud.

Lõputunnistusel vajalike hinnetena muis aineis arvestatakse hinded olemasolevail tunnistustel ja hinded, mis on saadud või saadakse kuni 1. oktoobrini 1940. a. vastavail katsetel Haridusministeeriumi Eksamikomisjones. Neile lõputunnistustele märgitakse ka endise vastava eritüübilise gümnaasiumi eriainete lõpuhinded.

11. Üksikjuhtudel, mis ei lahendu käesoleva korraldusega, otsustab küsimuse Haridusministeeriumi Kooliosakonna direktor.

12. Käesolev korraldus hakkab kehtima 1. oktoobril 1938. a.

Haridusminister A. Jaakson.
Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Väljaandja Eesti Hariduse-Sõprade Selts.

Vastutav toimetaja: Gustav Puu.